

שמיטה (7)

שומרים את השמיטה כהלכתה, השכר הוא ההיפך מגלות, גאולה. *ספר "ומתוק האור שמיטה"*

חילול השמיטה מבטל את העדות

מסביר האלשיך הקדוש שמצות השמיטה נועדה כדי להוכיח שארץ ישראל שייכת לעם ישראל, לאחר שנתנה להם במתנה מאת הקב"ה. ומביא את דברי המדרש (מובא ברש"י בראשית א. א): אמר רבי יצחק לא היה צריך להתחיל את התורה אלא מ"החודש הזה לכם" (שמות יב. ב) שהיא מצוה ראשונה שנצטוו בה ישראל, ומה טעם פתח בבראשית? משום "כח מעשיו הגיד לעמו לתת להם נחלת גויים" (תהילים קיא. ו). שאם יאמרו אומות העולם לישראל לסטים אתם שכבשתם ארצות שבעה גויים, הם אומרים להם "כל הארץ של הקדוש ברוך הוא היא, הוא בראה ונתנה לאשר ישר בעיניו, ברצונו נתנה להם וברצונו נטלה מהם ונתנה לנו. לצורך כן נועדה מצות השמיטה. כאשר עם ישראל משביתים את שדותיהם מעידים בכך שהארץ שייכת לבורא עולם והוא נתנה להם. אמנם כאשר ישראל אינם שומרים את השמיטה, בטלה ההוכחה שהארץ היא שלהם, וממילא אין להם זכות קיום בארצם.

גלות בכלל חסרון האמונה

מצות השמיטה נועדה כדי להשריש את האמונה לבטוח בה' ולהאמין שעשה לנו נס בברכת השנה השישית, וכאשר לא משביתים את האדמה ומחללים את שנת השמיטה, זה מפני שלא האמינו בה' ולא בטחו בישועתו שהתבואה תספיק לשלוש שנים כמו שה' מבטיח בתורה. לפיכך הארץ מקפידה מאוד על כך שנמנעה ממנה האפשרות לגרום לקידוש ה' גדול וחיזוק האמונה, ולכן היא כביכול 'מגרשת' את ישראל מעליה, כנאמר "אז תרצה הארץ את שבתותיה" *כלי יקר*

מידה כנגד מידה:

בספר "צורר המור" מבאר שעונש גלות הוא מידה כנגד מידה. תחילה הוא מסביר שמנוחת השמיטה איננה מיועדת בעבור האדמה, אלא תכליתה מנוחה לעם ישראל המכונים 'ארץ', שנאמר "כי תהיו אתם ארץ חפץ אמר ה' צב-אות" (מלאכי ג. יב). רצה הקב"ה שנשבות בשנה השביעית כדי לתת מנוחה לארץ ישראל, שזו בעצם מנוחה לעם ישראל. וכיון שכל המצוה הזו היא לתועלת עם ישראל ולכבודם כאשר אינם שומרים את השמיטה הם בעצם אינם רוצים את התועלת והכבוד שה' נתן להם, לכן ענשם הוא גלות שיהיו עבדים

טעמי המצוה: חיזוק האמונה

כתבו הראשונים, כדי לחזק את האמונה שה' ברא את העולם ולהוציא מלבם של כופרים הטוענים שהעולם קדמון. שמירת השמיטה הינה עדות נצחת לאמונה שהקב"ה ברא את העולם, כפי שכתוב בספר "טעמי המצוות", שטעם מצוה זו: להוסיף אומץ ובטחון בלבו שיוצר הכל הוא הזן את בריותיו בצוותו את ברכתו דומיא דשבת, כמו שהוא שביעי בימים כך השמיטה שביעית בשנים, והיובל שביעי בשמיטות, כולם עדות זכרון לעדות חידוש העולם. אומר רבי חיים שמואלביץ: שומרי השמיטה מעפילים לפיסגות כה אמונה כה גבורות, עד שהם נמצאים בדרגת האמונה שבה היו בני ישראל בזמן מתן תורה כשאמרו: "נעשה ונשמע".

ואהבת לרעך כמוך

אמרו חז"ל "ואהבת לרעך כמוך זה כלל גדול בתורה". מדוע מצוה זו, שהיא בין אדם לחבירו, קשורה לכל התורה כולה שהיא כוללת הרבה מצוות שבין אדם למקום? בארו הספרים הקדושים שהטעם הוא משום שבפנימיות כל עם ישראל הם כאיש אחד ממש, אלא שבחיזונית הגופים הם מחולקים זה מזה, ככל שאדם נמשך אחר החיצונית, כך באותה מידה הוא מתרחק ונפרד מרעהו. ואילו כאשר הוא נמשך אחר הפנימיות שבו, באותה מידה הוא מתאחד עם כלל ישראל, אוהב את עם ישראל באהבה אמיתית, שמח בשמחתם ומצטער בצערם. נמצא שאדם שאוהב את רעהו הוא אדם שנמשך אחרי פנימיותו ובו לחיצונית, ולפיכך זהו כלל גדול בתורה, שכל מהותה היא פנימיות האדם והרחקה מהחיצונית. וזהו מצות השמיטה. רצתה התורה שכל עם ישראל יתאחדו כאיש בלב אחד, וכאשר כל אחד נוהג מנהג בעל הבית על שדהו, זה מפרידו מזולתו. אך כאשר כל אחד מפקיר את אדמתו ונותן לזולתו לקחת מפרי אדמתו בלב שלם ונפש חפצה, הוא מרבה אהבה ואחוה ושלום בעולם ורעות, ממש "ואהבת לרעך כמוך", ובכך ישראל מתאחדים זה עם זה כאיש אחד. ומטעם זה החמירה התורה מאוד במצות השמיטה וחייבה גלות על המחללים אותה, משום שהיא כלל גדול בתורה. *ספר "ומתוק האור שמיטה"*

בשכר השמיטה נגאלים

דרשו חז"ל (שבת לא.): בעוון השמיטה ישראל גולים מארצם, שנאמר: "אז תרצה הארץ את שבתותיה והרצת את שבתותיה", והנה, בתורתנו הקדושה אומרים: מכל הן אתה שומע לאו, ולפי זה יש ללמוד, שאם כאשר מחללים את השמיטה העונש הוא גלות, אזי כאשר

לעבדים, וילכו מארצם בחרפה ובבזיון תחת אשר לא רצו את הכבוד שה' יעד בעבורם. ספר "ומתוק האור שמיטה

שני עונשים, שני שמיטות: מצאנו שני עונשים בעוון השמיטה: האחד, גלות, והשני, עניות. לאחר התבוננות נגלה שעונש הגלות מגיע בעוון עבודת האדמה בשנת השמיטה, ואילו העניות מגיעה בעקבות סחורה בפירות שביעית, דבר זה האסור בשנה זו. בשמיטה יש שני חלקים: שביטת האדמה עצמה, ושביטת האדם, ולכן נאמר "שבת שבתון", משום שיש בה שתי שביטות. לפיכך יענש האדם במידה כנגד מידה, החלק של המצוה שאותה חילל. עניות היא כנגד האדם עצמו שלא שבת, אלא רצה להרויח עוד ועוד ממון, לכן ענשו עניות, שהיא בדיוק ההיפך ממה שחשב להשיג ואילו עונש הגלות הוא כנגד האדמה שלא נחה, ולאחר שיגלו ממנה היא תנוח: "והארץ תעזב מהם ותרץ את שבתותיה, בהשמה מהם" (ויקרא כו. מג) ספר "ומתוק האור שמיטה

מדוע החמירה התורה בעונש השמיטה

בספר "תורת ה' תמימה" שואל הרמב"ן: מדוע החמירה התורה בעונש השמיטה? ומסביר: מפני שהשמיטה והיובל רמז ועדות לבריאת העולם ועמידתו, וחידושו, וחורבנו, שהן פרות האמונה. פירוש: השמיטה והיובל הם עדות לבריאת העולם, כי כפי שהקב"ה ברא את העולם בשישה ימים ובשביעי שבת, כך הוא מצוה לעבוד את האדמה שש שנים ובשביעית לשבות. גם שנות קיומו של העולם, שהן ששת אלפים שנה, כמו בריאת העולם וחורבנו באלף השביעי, מרומזים במצות השמיטה. והנה עיקר האמונה הוא האמונה בה' שהוא ברא ומקיים את העולם, וכשם שבאילן עצם האילן הוא ה"כח" שממנו צומחים הפירות, ואין האדם אוכל את עצם האילן אלא את הפירות שהם ה"פועל" היוצא מהעץ, כך גם עצם האמונה הוא ה"כח", וכאשר הוא מקיים את מצות השמיטה והיובל הם ה"פועל" היוצא מכח האמונה, ולכן הם נחשבים ל"פירות" האמונה. ומכיון שקיום השמיטה הוא "פירות האמונה", לפיכך המחלל את השמיטה הרי הוא מכחיש את האמונה, ולפיכך החמיר הקב"ה בעונשו. ספר "ומתוק האור שמיטה

קבלת עול מלכות שמים

במעמד הר סיני התגלה כבוד מלכותו של בורא העולם לעין כל. באותה שעה שנגלה ה' על הר סיני ראו כל בשר כי פי ה' דיבר, עם ישראל כולו ראו ושמעו את הצווי: "אנכי ה' אלוקיך" שנאמר מפי הגבורה. תכליתה של התורה על הר סיני באותו מעמד כביר, כדי שנקבל על עצמנו עול מלכות שמים ונקיים את רצונו יתברך. וזוהי גם תכליתה של מצות השמיטה שנזכור שהארץ שייכת לה' ועל ידי זה נקבל את עול מלכותו

ספר "ומתוק האור שמיטה

הלכה: פירות שביעית: קנייה בהבלעה או בהקפה
הקונה פירות שביעית ורוצה שלא תחול קדושת שביעית על דמי הפירות, יכול לקנות באחת משתי הדרכים, קניה בהבלעה, קניה בהקפה. הבלעה: כיצד בנוסף לפירות של שמיטה, יקנה מן המוכר מצרך שאין בו קדושת שביעית ויתנה עמו שיתן לו המוכר במתנה את הפירות השביעית, ולעומת זאת ישלם לו הקונה יותר עבור המצרכים האחרים. אך לא יועיל תנאי שהמוכר יתן לו במתנה את הפירות והקונה יתן לו במתנה את המעות. הקפה, כיצד: לא ישלם בשעה שקונה, אלא יקח את הפירות, והתשלום יזקוף במלוה. ספר "פירות שביעית"

פתגם: היום הוא תלמידו של האתמול

ספר "שמחלה"

חקירה: כיסוי הדם

חלק ממצות השמיטה, והן מצוה אחת, או מצוה נפרדת, והן שתי מצוות נפרדות (חידושי ר' שמואל פסחים עמוד קמז)

סיפור: שכבר שילמו חובם במלואו! וכי מה, כלום לא הניחו תפילין והתפללו, שומרים שבת וכשרות וכו', לפי חשבונם עוד מגיע להם עודף, הבורא עולם עוד חייב להם כל טוב! מספרים: יהודי הלך בחול המועד סוכות לבית הכנסת, הלולב ומיניו ביד אחת, קופסת האתרוג בידו השניה, והטלית תחת בית שחיו. ופתאום, אבוי, גירוי נורא בגב, מתחת לצואר, זכוב התמקם וחופר... נשא עיניו למרום: רבונו של עולם, הרי אתה רואה שידי תפוסות במצוותיך, תגרד לי בבקשה! וכי מה, כלום אין הרבונו של עולם חייב לו? ! ספר להתעורר באהבתך

שבת שלום

יוצא לאור לרפואה שלימה של דינה בת מרים, הדסה אסתר בת רחל בחלא קטי, אברהם בן רבקה, מאיר בן גבי זווירה, אליהו בן תמר, ראובן בן איזא, ששא בנימין בין קארין מרים, ויקטוריה שושנה בת ג'ויס חנה, רפאל יהודה בן מלכה, אליהו בן מרים, שלמה בן מרים, שמחה ג'וזת בת אליז, אבישי יוסף בן שרה לאה, אוריאל נסים בן שלמה, אלחנן בן חנה אנושקה, רבקה בת ליוה, רישירד שלום בן רחל, נסים בן אסתר, מרים בת עזיזא, חנה בת רחל, דוד בן מרים, יעל בת כמונה, חנה בת ציפורה, ישראל יצחק בן ציפורה, יעל רייזל בת מרטין היימה שמחה. זיווג הגון לאלודי רחל מלכה בת חשמה, הצלחה לחנה בת אסתר וליונתן מרדכי בן שמחה ברכה זרע של קיימא ללבנה מלכה בת עזיזא וליאור עמיחי מרדכי בן ג'יזל לאוני. לעילוי נשמת: ג'ינט מסעודה בת ג'ולי יעל, שלמה בן מחה, מסעודה בת בלח, יוסף בן מייכה. מוריס משה בן מרי מרים. משה בן מזל פורטונה. שמחה בת קמיר. מיכאל צ'רלי בן ג'וליית אסתר.

